

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

ANNA HAJDUČINOVÁ

**Školský výlet - tvorivé čítanie a súbor pracovných listov pre prácu
v záujmovom útvare Ochranársky**

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Anna Hajdučinová

Kontakt na autora UZ: Základná škola s materskou
školou Tuhrina,
hajducinova.anna@gmail.com

Názov: Školský výlet – tvorivé čítanie a
súbor pracovných listov pre
prácu v záujmovom útvare
Ochranársky

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Gejza Varga

ISBN 978-80-565-0115-3

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah: 1. Motivačný text: Školský výlet

2. Balíme sa na výlet

3. Čo na nás číha v lese: Kliešť obyčajný

4. Prvá pomoc – čo treba robiť

5. Tajnička

6. Minitest

7. Ako poznám les

8. Hádanky z lesa

9. Značky v lese

1. Motivačný text : Školský výlet

Katka s bratom Jakubom sedeli uprostred

a rozmýšľali, čo si spoločne

zbalia do

. Celá ich trieda sa chystala na výlet. Tento rok idú s pánom učiteľom

do

, kde budú všetci spolu bývať v krásnej drevenej

Nesmú zabudnúť na nič dôležité. Pevné

, pretože denne budú chodiť na

prechádzky,

, ak by ich zastihol v lese dážď, teplú

keď budú večer sedieť pri

a pán učiteľ Jožo bude hrať na

Nastal deň, kedy sa všetci zišli nabalení pred

, a nastúpili

do

. Keď autobus zastavil na mieste, všetci vystúpili von. Pred

očami sa im rozprestrel nádherný výhľad – lúka plná

Keď sa vybalili, šli na prechádzku k neďalekému

. Jakub utekal

dopredu a vyliezol na neďaleký

. Pán učiteľ ho pokarhal. Povedal,

že nesmie takto ohrozovať svoje zdravie. Jakub mu ale víťazne oznámil, že zo stromu

zbadal v diaľke

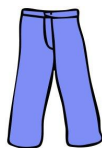
s malým

. Počas

prechádzky videli ešte veľa pekných kvetov, stromov a chrobáčikov. Keď sa vrátili do

chaty, Jakub pri vyzliekaní

s hrôzou zistil, že má na koži prisatého

Veľmi sa naľakal, ale pán učiteľ ho upokojil. O chvíľu sa k nemu vrátil aj s

Kliešť'a opatrne vybral a ranu vyčistil. Jakub na túto nepríjemnú udalosť spomínal

ešte dlho po návrate z výletu. Výlet s pánom učiteľom sa mu veľmi páčil.

ÚLOHA A:

Práca s obrázkami

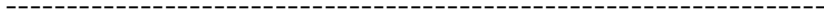
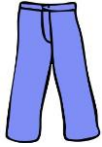
Aké slová ťa napadli pri pohľade na jednotlivé obrázky? Dopíš na čiaru tieto slová a pokús sa k nim vytvoriť aj ďalšie, podobné.

ÚLOHA B:

Popletené vety

V niektorých vetách z nášho príbehu sa pomotali slová. Rozmotaj ich a správne v nich zorad' slová. Vetu správne prepíš na čiaru.

ich Celá sa vybrala na trieda výlet.

_____.

zabudnúť na nič Nesmú dôležité.

_____.

ho Pán pokarhala učiteľ.

_____.

opatrne Kliešťa ranu vyčistil a vybral.

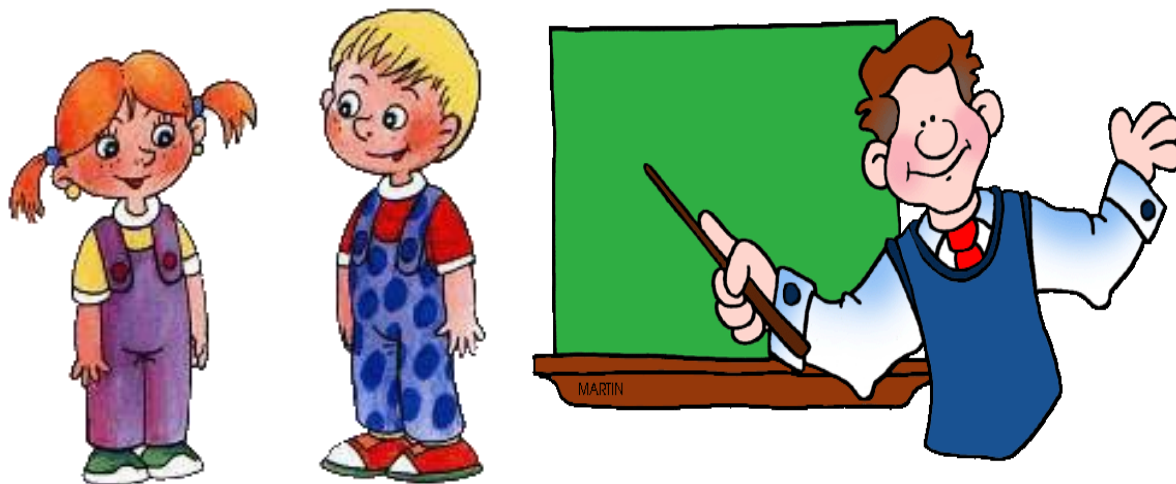
_____.

sa pánom veľmi mu učiteľom Výlet s páčil .

_____.

ÚLOHA C:

Vyhľadaj v texte a napíš na čiaru mená hlavných hrdinov príbehu.

ÚLOHA D:

Napíš, čo majú tieto osoby na sebe oblečené.

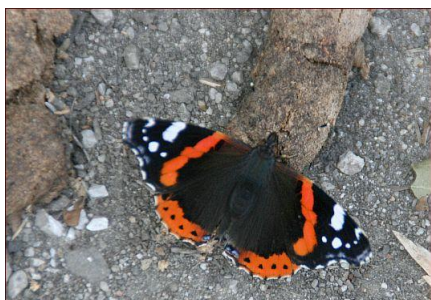

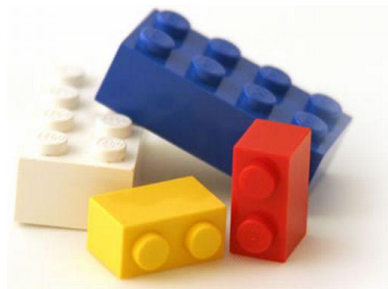
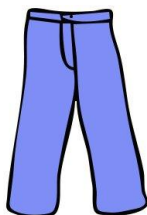
ÚLOHA E:

Určite si z príbehu pamätáš, ako Jakub vyliezol na neďaleký strom a zbadal v diaľke srnu s malým sŕňatkom. Jakub mohol v diaľke zbadat' aj iné veci. Skús napísať čo by to ešte mohlo byť. Obrázky Ti v tom trochu pomôžu. Napíš čo najviac nápadov.

2. Balíme sa na výlet

Súrodenci Katka a Jakub sa pri balení na výlet poriadne potrápili. Pomáhala im pri tom síce mamička, ale niektoré veci si vzali napriek jej zákazu. Na obrázku je všetko to, čo si do batoha spoločne zbalili. Skús ich pobaliť znova, a vlož do batoha len to, čo by v ňom správne malo byť. Správne predmety spoj čiarou s batohom.

3. Čo na nás číha v lese

Tak ako Jakubovi, aj nám sa v lese môže stať občas nepríjemná udalosť. Či je to už pád na nerovnej zemi a oškreté koleno, poškriabané ruky od konárov a iné nečakané úrazy. Jedným z nebezpečenstiev, ktoré na nás v lese čakajú je ale aj kliešť. Poďme si o ňom niečo prečítať, a dozvedieť sa o ňom čo najviac.

Kliešť obyčajný

Kliešť obyčajný je najznámejší druh z čeľade kliešťovitých. Je to druh parazita, ktorý sa živí krvou divých i domácich zvierat a človeka. Nebezpečný je tým, že môže byť nositeľom rôznych chorôb, ako napr. pre človeka nebezpečná lymská borelióza a kliešťová encefalitída. Samička kladie približne 2 000 vajíčok do povrchových vrstiev pôdy a do spodných častí rastlín. Z nich sa vyvíjajú larvy, neskôr nymfy a v poslednom vývojovom štádiu dospelé kliešte. Každé vývojové štádium sa živí krvou. Samička umiera po znesení vajíčok.

Kliešť obyčajný má ploché telo s tvrdým povrchom a 8 nohami. Meria 2 mm (samček) až 10 mm (samička). Samičky kliešťa obyčajného sa od samčekov nelíšia iba svojou veľkosťou, ale aj chrbtovým štítom. Chrbtový štít pokrýva u samčekov celé telo, zatiaľ čo u samičiek iba prednú časť tela, aby mohol organizmus poňať viac krvi. Nacicaná samička zväčšuje svoju hmotnosť až 200-krát. Samček je sfarbený do hnedočierna, samička do červena. Na hlavičke má kliešť klepietka, ktorými vytvorí otvor na koži, do ktorej potom vsunie bodavý orgán.

ÚLOHA A

Skús odpovedať na nasledujúce otázky:

1. Čím sa živí kliešť? _____

2. Aké choroby kliešť prenáša? _____

3. Približne koľko vajíčok nakladie samička? _____

4. Kedy samička umiera? _____

5. O koľko zväčšuje samička po nácicaní svoju veľkosť? _____

6. Koľko nôh má kliešť obyčajný? _____

7. Akú farbu má samček? _____

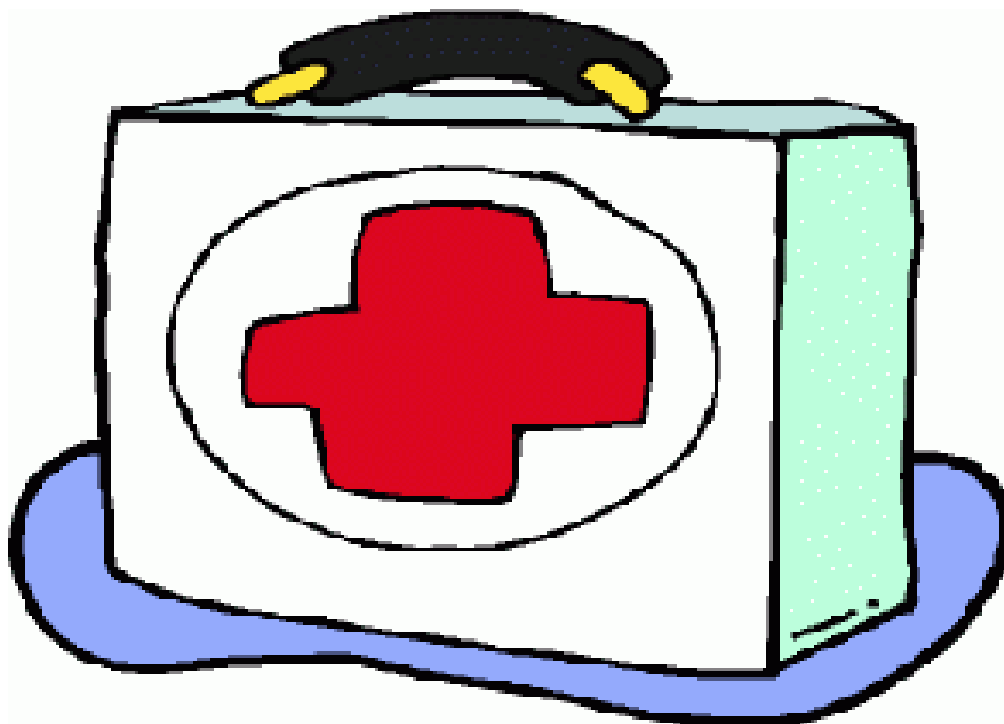
8. Akú farbu má samička? _____

9. Čiou krvou sa živí kliešť? _____

10. Na aké miesta kladie samička vajíčka? _____

ÚLOHA B

Keď pani učiteľka ošetrovala Jakuba, miesto, z ktorého mu kliešťá odstránila musela poriadne vydezinfikovať. Mohla to spraviť vďaka tomu, že mala so sebou lekárničku. Tú musia som sebou nosiť na výlety vždy. Majú v nej mnoho dôležitých vecí. Skús pomenovať nasledujúce predmety, ktoré sa v lekárničke nachádzajú. Môžeš si vybrať z troch možností.

V lekárničke sa nachádza toto:

- a) papiere
- b) obvazy
- c) trubičky

- a) doštičky
- b) koberce
- c) náplaste

- a) lyžiarske rukavice
- b) sterilné rukavice
- c) kúzelnícke rukavice

- a) dezinfekčný roztok
- b) jablkový sirup
- c) maliarska farba

- a) kružidlo
- b) farbička
- c) pinzeta

- a) lepiaca páska
- b) leukoplast
- c) krajčírsky meter

- a) chirurgické nožnice
- b) hračkárske nožnice
- c) záhradnícke nožnice

ÚLOHA C

Ak nebudeš dávať pozor, v lese sa ti môžu stať aj iné nebezpečné veci. Poskladaj nasledujúce slová do viet a dozvieš sa aké. Poskladané vety prepíš na čiaru.

zlomíš si a nohu. Potkneš sa _____

ť a jedovatý Uštipne had. _____

ti trieska Zapichne sa ruky. do _____

na teba konár. Spadne zlomený _____

sa. Zablúdiš a stratíš _____

ť a diviak. napadne Nečakane _____

stúpim mraveniska. Nechtiac do _____

a niečo zjem nepoznám. čo Odtrhnem _____

Pokús sa dopísať ešte ďalšie možnosti.

ÚLOHA D

Ak sa čokoľvek z toho stane budeš potrebovať pomoc. Na akom čísle si ju privoláš. Zakrúžkuj správne. Pozor, sú dve.

112 158 121 551 155 150 555

4. Prvá pomoc - čo treba robiť

Dole na obrázkoch je znázornená jedna situácia, ktorá sa prihodila jednému chlapcovi v lese. Ku každému obrázku skús napísať, čo na ňom vidíš.

Ako si už pochopil chlapčeka na obrázku uštipol had. Čo by si urobil ty, ak by sa to stalo tebe, alebo tvojemu kamarátovi? Tu sú nasledujúce rady.

- Poštipaného človeka položíme na chrbát a snažíme sa ho upokojiť, aby sa nehýbal.
- Ranky opláchneme vodou a necháme voľne krváčať.
- Postihnutú nohu, alebo ruku na miestom vpichu (smerom v srdcu) zľahka stiahneme nejakou šatkou, ale nie príliš, len tak aby prsty netrépli.
- Končatinu znehybníme, tak ako pri zlomenine. Môžeme použiť hrubé konáre.
- Ak človek vracia, treba ho otočiť nabok, aby sa zvratkami nezadusil.
- Hneď potom privolať záchrannú zdravotnú službu na číslach 155 alebo 112.
-

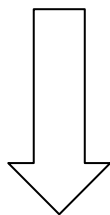
Čo môžeš urobiť preto aby sa ti niečo podobné nestalo.

- Keď ideš do lesa, obuj si vhodnú obuv.
- Mala by byť uzatvorená a mala by siahať nad členky.
- Daj si vždy dlhé nohavice.
- Dávaj si pozor, kde stúpaš a kam si sadáš.
- Pri zbieraní húb dávaj pozor pri rozhrňovaní konárov a kríkov a buď opatrný aj pri zbieraní lesných plodov.
- Hady žijúce u nás sú pokojné a neútočné. Ak hada úmyselne nebudeš dráždiť, nehrozí ti nebezpečenstvo.
- Ak máš v ruke palicu, nikdy ňou neútoč na hada.

5. TAJNIČKA

Na obrázku je náš jediný jedovatý had žijúci na Slovensku. Jeho názov sa dozvieš po vyriešení tajničky.

1. teplá vrchná časť odevu

2. výrobok z ovčieho mlieka

3. posledný deň v týždni

4. jed

5. vyklíči z toho rastlina

6. tropické ovocie

7. odpustenie

8. ocko povedané zdrobnene

9. mrazené pochúťky na paličke

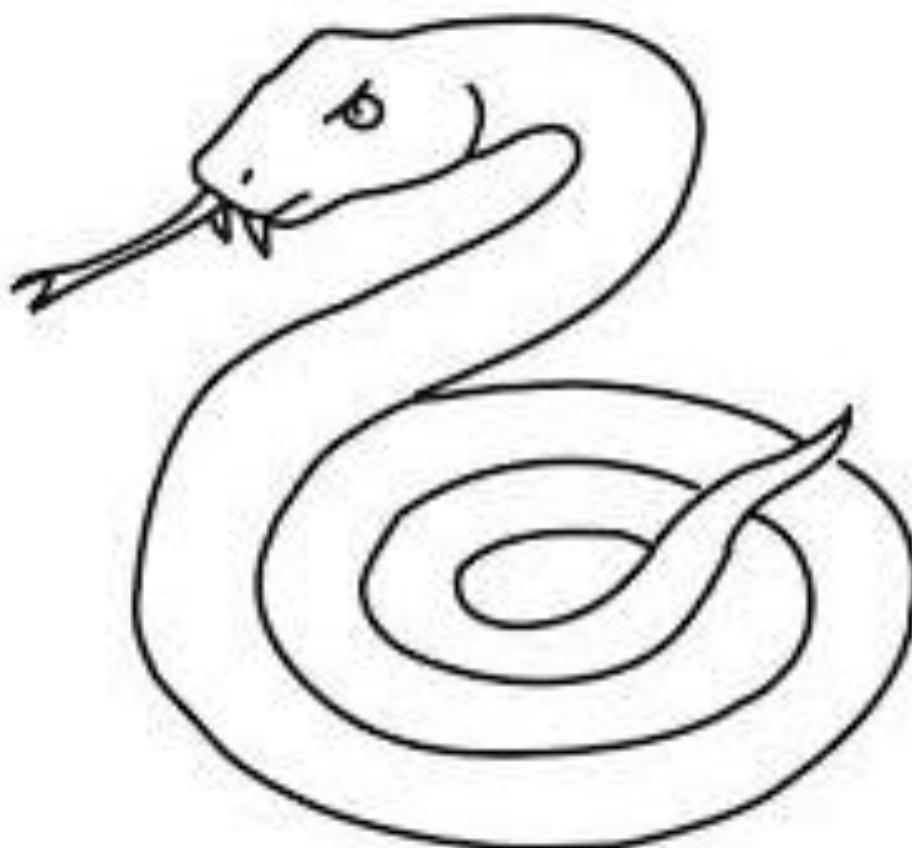
Najjedovatejší had na Slovensku je _____ .

V lese na ľudí číha množstvo nebezpečenstiev. Ľudia by sa podľa toho mali teda správať rozumne. Označ, aký by sme mali byť, aby sa nám nič zlé neprihodilo.

Správne okienka vymaľuj.

maškrť	ľahostajní	pozorný
opatrní	tolerantní	rozvážni
hluční	dostatočne oblečení	leniví
ohľaduplní	zúriví	opatrní

Vymaľuj vretenicu obyčajnú podľa obrázka na predchádzajúcej strane.

6. MINITEST

Zopakuj si ešte raz postup pri záchrane kamaráta v prípade, že ho poštípala vretenica. Skús v nasledujúcom minitestíku zakrúžkovať správne odpovede.

1. Tvojho kamaráta práve uštipol do nohy neznámy had. Čo urobíš?

- A) Začnem hada hľadať v tráve, aby som si ho mohol vziať domov.
- B) Kamaráta sa snažím upokojiť, položím ho na chrbát, aby sa nehýbal.
- C) Začnem s kamarátom tancovať, snád' ho pri pohybe prestane noha bolieť.

2. Keď kamarát už pokojne leží, treba mu ranu ošetriť. Čo urobíš?

- A) Ranu opláchnem vodou a nechám voľne krváčať.
- B) Do rany mu dám nejakú masťičku a prelepím ju leukoplastom.
- C) Ranu neoplachujem, len ju prekryjem lopúchom.

3. Rana je už opláchnutá, čo budeš robiť ďalej?

- A) Budem sedieť a čakať, či nepôjde niekto okolo.
- B) Miesto nad ranou priškrťm čo najviac šatkou, aby krv úplne v nohe prestala prúdiť.
- C) Nohu nad miesto vpichu (smerom k srdcu) zľahka stiahnem nejakou šatkou, ale len tak, aby prsty netŕpli.

4. Po ošetrovaní rany treba nohu znehybniť. Čo urobíš?

- A) Kopnem mu do nej, aby ju necítil.
- B) Nájdem nejaké hrubé konáre a nohu mu zviažem medzi ne.
- C) Priškrtil som ju tak silno, že o chvíľu ju nebude cítiť tak či tak.

5. Kamarát zrazu začne vracať. Čo urobíš?

- A) Nechám ho ležať na chrbte, možno o chvíľu prestane a bude mu už lepšie.
- B) Dá mu nejakú vodu, aby to mohol zapíť.
- C) Pretočím ho na chrbát, aby mu zvratky mohli z úst vytiecť.

7. AKO POZNÁM LES

Stromy sú pre náš život nevyhnutné. Vytvárajú nám kyslík, ktorý dýchame, spríjemňujú a skrášľujú nám naše životné prostredie, niektoré, ktoré pestujeme v našich záhradách nám prinášajú úžitok vo forme ovocia. Ak by neboli stromy neboli by sme ani my. Tie, ktoré rastú v lese síce neprinášajú ovocie, ale sú pre les a zvieratá, ktoré v ňom žijú veľmi dôležité.

ÚLOHA A

Nájdí názvy stromov, ktoré podľa teba rastú v našich slovenských lesoch. Zakrúžkuj písmeno pri správnom strome a dozvieš sa odpoveď.

céder	B
borovica	V
eukalyptus	N
javor	Ý
palma	O
buk	B

ginko	D
dub	O
jedľa	R
d'atľovník	L
smrek	N
lipa	E

_____ !

ÚLOHA B

Niektoré stromy v lese sú ihličnaté, niektoré sú listnaté. V každej skupine prečiarkni strom, ktorý medzi ostatné nepatrí. Na koniec napíš prečo si ich prečiarkol.

javor	dub	buk	jedľa	breza
--------------	------------	------------	--------------	--------------

pagaštan borovica lipa topol' agát

jaseň jelša hrab vrba smrek

Prečiarokol som ich, lebo sú _____.

ÚLOHA C

Roztried' stromy podľa toho či sú listnaté, alebo či sú ihličnaté. Napíš ich pod správnu značku.

BOROVICA TOPOL' SMREKOVEC

AGÁT BREZA PAGAŠTAN TIS

LIPA VRBA HRAB

JEDĽA TUJA SMREK

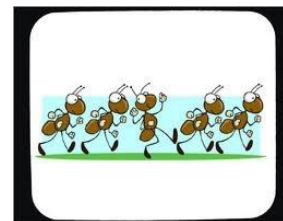
BUK DUB

8. HÁDANKY Z LESA

A na záver ťa tu čakajú hádanky z lesa a prírody. Poskladaj rozsypané hlásky a nájdeš na ne odpovede.

V noci sa jak hrášok rozsypalo,
len čo vstalo, hrášok pozbieralo.

S	A	
O	R	

V lete je oblečený
a v zime nahý.

S	O	M	
R	T		

Je s'á pes a nie je pes,
bojí sa ho celý les.
Čo je to?

L	V	
K		

Nečakala, zakukala, zamkla dom.
A rozniesla svoje vajcia susedom.

Č	U	K	
K	K	A	U

Pod stromami stojí hrad,
veľký ako mrakodrap.
Beží z neho po chodníkoch,
mnoho malých robotníkov.

R	A	V	
C	E	M	

V teplom lete nad lúkami,
lieta kvietok maľovaný.
Veľmi ľahko spoznáte ho,
podľa krídla okatého.

E	O	Ý	
T	M		

Ráno vstáva, večer líha,
bez neho by za ten svet
nemohol chlieb ani kniha
svetlo sveta uvidieť.

K	S	N	
L	O		

9. ZNAČKY V LESE

Na prechádzke v lese si určite videl rôzne značky. Boli buď na vývesných tabuliach, alebo nakreslené priamo na stromoch. Niektoré ukazujú smer, kadiaľ máš ísť, iné ti zase majú pripomenúť, ako sa máš v lese správať. Skús k nasledujúcim značkám dopísať, čo znamenajú.

Všetky tieto značky sú určené návštevníkom lesov, teda turistom. Ich skutočný význam je na tabuľkách, ktoré sú na ľavej strane papiera . Pokús sa ich pospájať so značkami vpravo.

ZÁKAZ FAJČENIA

**ZÁKAZ ZNEČISŤOVAŤ
LES**

**ZÁKAZ VOLNÉHO
POHYBU PSOV**

**ZÁKAZ VSTUPU MIMO
VYZNAČENÝ CHODNÍK**

**ZÁKAZ ROZKLADAŤ
OHEŇ**

ZÁKAZ STANOVAŤ

**ZÁKAZ RUŠENIA
ZVIERAT**

**ZÁKAZ KRŤMENIA
ZVIERAT**

ZACHOVAJ TICHU

**ZÁKAZ ZBIERANIA
RASTLÍN**

